

En realistisk klimapakke for EU?

Kjelleren på Litteraturhuset var full da CICEP og CREE arrangerte brukerkonferanse torsdag 24. april.

Foto: Monica Bjermeland

Europakommisjonen sikter på 40 prosent utslippskutt og setter EUs konkurransevne i sentrum i sitt forslag til ny klimapolitikk, men vil EUs statsledere vedta forslaget? Dette ble diskutert på CICEP- og CREEs brukerkonferanse på Litteraturhuset 24. april.

Av: Lan Marie Nguyen Berg, CICERO Senter for Klimaforskning

I januar i år la Europakommisjonen fram et [forslag for EUs energi- og klimapolitikk for 2030](#). Her økes målet for utslippskutt til 40 prosent fra 1990-nivået. Dette målet er i tråd med en 80 prosent utslippsreduksjon innen 2050. I tillegg har kommisjonen satt et mål for at andelen fornybar energi skal opp til 27 prosent innen 2030, men dette skal ikke deles opp i bindende nasjonale målsettinger slik EU har frem til 2020. Forslaget skal etter planen behandles av EUs statsledere i Det europeiske råd til høsten.

- Dette er en bred pakke som videreutvikler eksisterende politikk. Det handler om EUs konkurransevne, energisikkerhet og bærekraft, sier seniorforsker ved Fridtjof Nansens Institutt Per-Ove Eikeland på [CICEP- og CREEs brukerkonferanse på Litteraturhuset 24. april 2014](#).

Det er likevel noen forskjeller fra EUs nåværende klimapolitikk som gjelder for perioden fram til 2020.

- Det legges opp til betydelig høyere krav til utslippskutt fra sektorer som ikke er regulert gjennom kvotemarkedet, slik som transport. Mens kvotesektorene i inneværende periode er pålagt langt høyere kutt, vil de to sektorgruppene bli mer likestilt i krav fra 2020, sier Eikeland

Videre forteller han at kommisjonen foreslår at en markedsstabilitetsreserve erstatter ordningen med «back-loading» som en mer permanent mekanisme for å motvirke kollaps i kvoteprisen, der overskytende kvoter vil bli dratt tilbake fra markedet. Selve fokuset i forslaget skiller seg også fra tidligere.

- Før var det klima som stod i sentrum. EU skulle endre verden. Nå er det konkurranseevne i sentrum, sier CICERO-forsker Elin Lerum Boasson.

Mer eller mindre ambisiøst

Om kommisjonens forslag går gjennom i Det europeiske råd, mener hun det er vanskelig å forutsi. Rådet baserer seg ikke bare på konsensus mellom medlemslandene, men Europaparlamentet i seg selv har også vetorett.

- Parlamentet forventes å spille en viktig rolle, men det er en uforutsigbar joker. For det første foregår det utskiftninger i disse dager og man regner med en betydelig tilbakegang for de grønne og de liberale partiene, som er sentrale pådrivere for klimapolitikken til EU. Dessuten vil nye og urutinerte politikere vanskeliggjøre brede kompromisser, sier hun

Boasson understreker likevel at det er medlemslandene som er den største bøygen for å vedta en ambisiøs klimapakke for EU.

- Endringene i det politiske klimaet tyder på at vi antagelig vil kunne få en mer kompleks klimapolitikk enn det kommisjonen har foreslått. På den andre siden kan utfallet også bli at Polen får gjennomslag og sørger for at vi heller får en svekket klimapolitikk, sier hun.

CICERO-forsker Elin Lerum Boasson snakket om Europaparlamentets rolle i EUs klimapolitikk. Foto: Monica Bjermeland.

Ujevn byrdefordeling

Rolf Golombek har sammen med kollegaer ved Frischsenteret og Statistisk sentralbyrå utarbeidet en økonomisk modell for å beregne effekten av Europakommisjonens forslag. Analysen er basert på at det innføres én pris på CO₂-utslipp for de sektorene som omfattes av det europeiske kvotehandelsystemet (kraftsektoren og store deler av industrien) og en annen pris på CO₂-utslipp for de øvrige utslippskildene (tjenestesektoren, husholdninger, offentlig sektor, transport etc.).

Analysen tilsier at dersom EU skal nå målet om 40 prosent utslippsreduksjon i 2030, kan kvoteprisen bli rundt 40 euro per tonn CO₂ i 2030, mens det må innføres en utslippsskatt som er nesten 300 euro per tonn CO₂ for de øvrige sektorene. Prisen på utslipp blir derfor syv ganger høyere for de sektorene som ikke er omfattet av kvotemarkedet.

- 300 euro per tonn CO₂ tilsvarer ca. seks kroner per liter bensin, som er omtrent dagens bensinavgift i Norge for en ordinær bil. Det kan bli vanskelig å få igjennom politisk sier Golombek.

Golombek har også analysert effekten av utfasing av atomkraft i Europa hvis EU samtidig reduserer utslippene av drivhusgasser med 40 prosent i 2030.

- Vi fant at bortfallet av atomkraftproduksjon i stor grad vil erstattes med fornybar kraft. Videre indikerer vår analyse at karbonfangstteknologier i kraftsektoren neppe får en stor markedsandel i 2030. Årsaken er at denne teknologien er for dyr sammenliknet med kostnadene ved fornybar kraft.

En svakere avtale

Analysen viser også at en ambisjonsøkning fra 40 til 50 prosent reduksjon vil ha veldig stor konsekvens for CO₂-prisen. Uansett tror Golombek at det skal mye til for at EU kommisjonens forslag blir vedtatt når Det europeiske råd behandler saken til høsten.

- Det er i dag en for høy arbeidsledighet, for mye økonomisk usikkerhet og en for spent situasjon i Ukraina til at forslaget blir vedtatt, sier han.

I tillegg, ettersom Rådet baserer seg på konsensusenighet og fordi EU-parlamentet har vetorett, tror han at sannsynligheten er liten for at kommisjonens forslag blir vedtatt.

Det blir nok vedtatt noe, men det blir mindre ambisiøst og vil trolig inneholde en rekke særordninger og differensieringer mellom land og sektorer. Personlig tror jeg mer på at politikerne vil enes om en reduksjon på 30 prosent enn 40 prosent, sier Golombek.

*Det var flere gode innlegg fra prosjektenes brukerpartnere på konferansen. I panelet f.v.: Knut Kroepelien fra Energi Norge og Arne Eik fra Statoil.
Foto: Monica Bjermeland.*